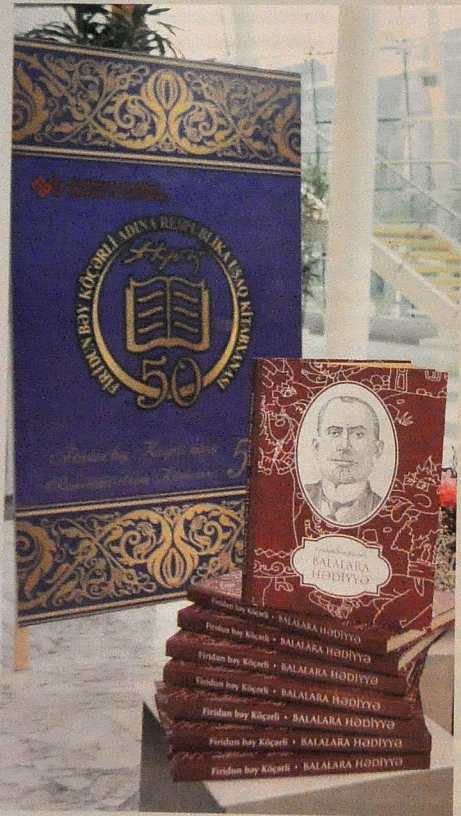

50 yaşlı kitabxana

“Bu gün 50 illik yubileyini qeyd etdiyimiz mədəniyyət müəssisəsi öz işini günün müasir tələbləri səviyyəsində qurmağa nail olub. Biz uşaqlarımızın gələcəyini təmin etmək üçün onlarda kiçik yaşlarından kitaba marağ oyatmalıyıq. Ölkəmizdə bu vacib işi həyata keçirən mədəniyyət müəssisələrindən biri də Respublika Uşaq Kitabxanasıdır”.

Bu fikirlər Beynəlxalq Muğam Mərkəzində Firdun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının 50 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayevin dilindən səsləndi. Tədbirdə respublikanın mədəniyyət və ictimaiyyət nümayəndələri ilə bərabər, TÜRKSOY-un baş katibi Düsen Kaseinov da iştirak edirdi.

Foyədə nümayiş olunan sərgi, daha sonra isə salonda göstərilən videoçarx kitabxananın dünənini və bu gününü əks etdirirdi.

Hörmətli nazir çıxışında mədəniyyət sahəsinin inkişafında cənab prezident tərəfindən imzalanan dövlət proqramları, kitabxana sistemindəki yeniliklər haqqında söz açdı. Bu istiqamətdə həyata keçirilən layihələrdən, daha müxtəlif tendensiyalardan danışdı. Son zamanlar baş verən texnoloji proseslərə baxmayaraq, ölkəmizdə kitabxanalara münasibətin dəyişmədiyini, əksinə, bu sahəyə diqqətin daha da artdığını, uşaq kitablarının nəşri ilə bağlı çoxsaylı müraciətlərin nəzərə alınacağını, yeni kitabların işıq üzü görəcəyini söylədi. Cənab nazir və qonaqlar səmimi təbriklərlə kitabxana işçilərini, ömrünü kitaba həsr edən kitabxançıları və kitab məbədinin daimi istifadəçiləri olan uşaqları təbrik etdilər. Sonra həm uşaqların, həm də böyükələrin iştirakı ilə gözəl bir konsert proqramını izlədilər. Uşaqlar doğrudan da əsl istedad və bacarıqlarını göstərərək, dünya xalqlarının rəqsləri, böyük adiblərimizin əsərlərindən ibarət səhnəciklərlə zəngin bədii təqdimatla çıxış etdilər. Tədbirin ən maraqlı məqamı isə Firdun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının 50 illik yubileyi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamının nazir Əbülfəs Qarayev tərəfindən elan edilməsi oldu. Müvafiq sərəncama əsasən, 50 yaşlı kitabxana kollektivinin dörd təcrübəli üzvü – direktor Şahla Qəmbərova, əməkdaşlardan Zahirə Dadaşova, Rəfiqə Musazadə və Nazilə Tahirova “Əməkdar mədəniyyət işçisi” fəxri adına layiq görüldülər. Vəfa Ağamirzəyeva, Sevil Əhmədova, Leyla Qafarova və Ruhiyə Məmmədli “Tərəqqi” medalı ilə təltif edildilər.

“Mədəniyyət.AZ” jurnali olaraq biz də Respublika Uşaq Kitabxanasının 50 illik yubileyi münasibəti ilə onları təbrik edirik, bu müqəddəs ziya ocağı haqqında yazını oxuculara təqdim edirik.

12 sentyabr 1967-ci ildən Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Komitəsinin 25 sayılı (S22) sərəncamına əsasən, uşaq folklor antologiyasının banisi Firdun bəy Köçərli 1965-ci il yanvarın 1-də Mədəniyyət Nazirliyinin qərarı ilə M.Qorki adına kitabxananın fondu əsasında yaradılıb. Kitabxananın fondunda 270 mindən çox kitab var. Hazırda kitabxanada 9 şöbə, 5 bölmə, 3 filial fəaliyyət göstərir.

Respublika Uşaq Kitabxanasının yaradılması nəticəsində kitabxana xidmətinin ümumrespublika metodik mərkəzi meydana gəldi. Uşaqlara xidmət göstərən digər kitabxanalara, o cümlədən, 3 mindən çox məktəb kitabxanasına metodik rəhbərlik təmin edildi. Ölkədə uşaqlara kitabxana xidmətinin inkişaf perspektivlərinin elmi konsepsiyasının yaradılmasına, bu istiqamətdə bütün kitabxanaların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinə və tam bir sistem kimi fəaliyyət göstərməsinə hüquqi, nəzəri, metodik və təşkilati zəmin yaratdı. Respublika Uşaq Kitabxanasının elmi-metodik fəaliyyətini kitabxanaşünaslıq fikrinin son nailiyyətləri zəminində təşkil etmək məqsədilə 70-ci illərdə zəngin metodik nəşrlər nəzəri, metodik və təcrübə nailiyyətlərini və qabaqcıl təcrübəni əks etdirən ədəbiyyat toplandı. Fondan yalnız kitabxananın öz işçiləri deyil, həmçinin respublikada fəaliyyət göstərən bütün uşaq kitabxanaları fəal şəkildə istifadə edirlər. Onun əsasında rayon uşaq kitabxanalarına hər il orta

hesabla 140-150 yazılı arayış göndərilir.

Firdun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının təsis etdiyi “Göy qurşağı” Uşaq Jurnalı məktəblilərin dünyagörüşünün inkişafında, onlarda vətənpərvərlik hisslərinin daha da güclənməsində, təhsilə marağın artmasında böyük rol oynamaqla daim diqqət mərkəzindədir. 32 səhifədən ibarət rəngli şəkillərlə nəfis tərtib olunan bu dərginin hər

sayı uşaqlar tərəfindən böyük maraqla qarşılanır və mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin göstərişi ilə Azərbaycanın bütün rayonlarının Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi vasitəsilə ən ucqar dağ kəndlərinə belə yayılır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı 6 oktyabr 2008-ci il tarixli “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi barədə sərəncamı kitabxana işinin təkmilləşdirilməsində yeni mərhələnin əsasını qoydu. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş oxucuların informasiya tələbatının ödənilməsi ilə bağlı Firdun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası artıq neçə illərdir ki, uşaq və yeniyetmələr üçün sayyar kitab sərğisini – “Uşaq Kitab Karvanı” layihəsini uğurla həyata keçirir. 3 il ərzində (2011-2013) keçirilən layihə üzrə 16 rayona Kitab Karvanı yola düşmüş, 14270 nüsxə uşaq kitabları hədiyyə edilmişdir. F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası 2012-ci ildən mötəbər

bir təşkilatın – Beynəlxalq Uşaq Kitabı Şurasının (IBBY) üzvüdür. Artıq üç ildir ki, həmin təşkilatla sıx əlaqə saxlayır, keçirilən sərərgilərdə, konqreslərdə iştirak edirik. Təşkilatla üzv olmaqda əsas məqsəd Azərbaycanda uşaq yazıcıları, rəssam və tərcüməçilərini müasir uşaq ədəbiyyatımızdakı problemlərin həllinə yönəltmək, Beynəlxalq Uşaq Ədəbiyyatı Şurası vasitəsilə ölkəmizi tanımaq və uşaq ədəbiyyatı sahəsində olan yeniliklərin tətbiqiylə azyaşlıların mütaliyə həvəslərini artırmaq, onları dünya uşaq ədəbiyyatı nümunələri ilə tanış etməkdir.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası informasiya təminatının artırılması, inkişafı və təkmilləşdirilməsi məqsədilə günün tələbləri səviyyəsində mütərəqqi iş üsullarından bəhrələnməkdədir. Yeni kompüter imkanlarından istifadə, ənənəvi informasiya mənbələrinin elektron daşıyıcılara köçürülməsi, CD-ROM texnologiyalarının tətbiqi, informasiyanın təqdim etmək imkanları və bir sıra başqa işlərin həyata keçirilməsi üçün say göstərilərək uğurlar əldə edilir. Mədəniyyət müəssisəsi öz işini dünya kitabxanaları səviyyəsinə çatdırmağa say göstərir. F.Köçərli adına RUK-sı respublika uşaq kitabxanalarının işini toplayıb analiz və sintez edir, onların hesablarını hazırlayıb rəhbər orqanlara çatdırır, elmi-tədqiqat işləri aparır, qabaqcıl təcrübəni bütün ölkəyə yayır, rayonlarda ezamiyyələrdə olur, yeni layihələrin işlənməsində və kitabxananın tədbirlərində yaxından iştirak edir. Elmi metodika şöbəsində ixtisas əldə etmiş elmi-metodik yazılar, əlamətdar və tarixi günlərlə bağlı təqvimlər çap olunur və həmin vasitələr uşaq kitabxanalarına göndərilir. Yubiley günləri ilə bağlı yazılarda görkəmli şəxsiyyətlərin, yazıçı və şairlərin kitabxana-bibliografiya qaydası ilə təbliğ olunmasının metodikası verilir. Bu məqsədlə saytımızda (www.clb.az) kitab adidələri rubrikası açılıb və orada qızıl fondan bəzi kitabların təqdimatı hazırlanaraq, oxucuların diqqətinə çatdırılır. Milli dəyərlərimizin qorunması və təbliği işində kitabxana bir sıra tədbirlər həyata keçirir. Mütəxəssislərimiz elektron kataloqun formalaşdırılmasında dünya kitabxanalarının

təcrübəsini öyrənir. Və artıq ona əsaslanaraq, elektron kataloqun mövcud olan müxtəlif yollarından ən optimal və əlverişlisini seçib, sənədlərin daxil edilməsi qaydalarını müəyyənləşdirərək, ümumi metodikasını işləyib hazırlamağa başlamışdır. Elektron kataloqun yaradılması üçün qəbul edilmiş standartlara uyğun olaraq cari ədəbiyyatın bibliografik təsviri, elektron kataloqun redaktəsi aparılır.

Bütün bunlarla yanaşı F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının qarşısında duran mühüm vəzifələrdən biri metodika, bibliografiya və elmi informasiya xidmətinə dünya kitabxanaları səviyyəsinə qaldırmaq, oxucuların tələbatını ödəmək üçün yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi, internet şəbəkəsinin elektron ehtiyatlarından istifadə etməkdir. 2014-cü ildə kitabxanaya alınan kitab, kitabça və dövrü mətbuat nəşrləri işlənərək, İRBIS-64 proqramının "Komplektor"(CMPL) moduluna daxil edilib, "Kataloqçu" modulunda müvafiq bazalara ötürülüb, daha sonra bibliografik təsvirlər tamamlanıb. Bu günə qədər ümumilikdə "Kitab" bazasında 13788 adda (119932 nüsxə) kitab və kitabçalar əks olunub. "Qızıl fond" bazasına 386 kitab daxil edilib. "Elektron kartoteka-2014" bazasında kitabxanaya alınan qəzet və jurnalların ayrı-ayrı sayları qeydiyyatla salınaraq, dövrü mətbuatda dərc olunmuş məqalələrin (7638 sayda) bibliografik təsvirləri verilib. "Oxucu" bazasında kitabxanaya üzv olmuş oxucuların məlumatları daxil edilib. "Kitab verilişi" modulu ilə oxuculara göstərilən xidmət qeydə alınır. 2014-cü hesab ili ərzində "Komplektor"(CMPL) moduluna daxil edilən kitablar 1153 adda (10359 nüsxə) "Kataloqçu" modulunda müvafiq bazalara ötürülüb, daha sonra bibliografik təsvirlər tamamlanıb. İRBIS-64 proqramının daxilində 16 mövzu bazası vardır və il ərzində bütün bazalar yenilənib. "Kitabxana 50" adlı bazaya F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının fəaliyyətini əks etdirən materialların (148 sayda) bibliografik təsvirləri toplanıb. "Elektron resurslar" bazasında kitabxana fonduna daxil olmuş resurslar əlavə edilib və mütəmadi təzələnilir. "Uşaq ədəbiyyatı" və "Görkəmli adamlar", "Ekologiya" bazaları

yenidən yüklənib, yenilənib. "Ölkəşünaslıq və milli ədəbiyyat" bazası yenilənərək 4253 adda kitab təşkil edib. "Heydər Əliyev" adlı bazada 353 adda material toplanıb. Mövcud olan "Kitabiçi", "Bakı", "İdman ili", "Turizm", "Informasiya ili", "Müstəqillik" bazaları hər il yenilənir, materiallar redaktə edilir və yenidən yüklənir. Elektron kataloqda "Sənaye ili" adlı baza yaradılıb, orada 66 material əksini tapır. Elektron kataloqda "Naxçıvan Muxtar Respublikası-90" adlı yeni baza yaradılıb ki, 277 material əks olunur. Bütün bazalardakı məlumatlar mütəmadi olaraq əlavələrlə yenilənib. "Təmmətli kitablar" modulu quraşdırılıb. Oxucu sorğusuna əsasən tələb olunan kitablar seçilib. Bu kitabların bir hissəsi latın əlifbası ilə işlənilib və təmmətli bazaya daxil edilib. Ümumilikdə 210 kitab həmin bazada əks etdirilib. Təmmətli bazanın genişləndirilməsi işi davam edir. Kitabxananın www.clb.az rəsmi saytında məlumatlar daimi olaraq yenilənir. Saytın "Elektron kitabxana" rubrikasında təmmətli kitablar axtarışını natiçəsinə görə əks olunur. "Göy qurşağı" jurnalının çap olunmuş nüsxələrinin elektron variantı kitabxananın saytında yerləşdirilir. Saytın "Səsli nağıllar" rubrikasında audio formatında 51 nağıl daxil edilib. Kitabxananın fondu dövlət kitabxana fondunun tərkib hissəsi kimi dövlət mülkiyyətindədir, mühafizə olunur.

Kitabxanada sistemli mütaliyə maksimum oxucu cəlb olunmasını təşkil edir. Yaş tərkibini və maraq dairəsini nəzərə alaraq uşaqlara, yeniyetmələrə və mütaliyə rəhbərlik edənlərə fərqli xidmət həyata keçirir. Kitabxana abonemənt, oxu zalı, digər struktur yarımöbülələri, həmçinin KAA yolu ilə fondan oxucuların istifadəsini təmin edir. Kitabxanamız respublikanın vahid mübadilə fondunun yaradılmasında, uşaq ədəbiyyatının yenidən bölüşdürülməsində

təşkilində iştirak edir. Təbiiyindən asılı olmayaraq uşaq və yeniyetmələrə xidmət edən kitabxanalardan lazımı məlumatları qəbul olunmuş qayda üzrə alır. F.Köçərli adına RUK-da elmi-təcrübə konfransları, müştəvirlər, seminarlar, ixtisaslandırma kurslarında dərslər keçirilir. Kitabxana direktorunun rəhbərliyi altında məsləhətçi təşkilat kimi elmi-metodik şura fəaliyyət göstərir. Respublika Uşaq Kitabxanasının onun fəaliyyətinin məqsədlərinə müvafiq şəkildə fondunda olan Azərbaycan və dünya uşaq ədəbiyyatı nümunələrinin, bütün kitab sərəvətlərinin, digər informasiya daşıyıcılarının etibarlı şəkildə toplanması, qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılmasını, onların geniş təbliğini təmin edir, fondlarını gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlamaqla bəşəriyyətin məcmu mədəniyyətinə töhfə verir, fəaliyyətində partiyalara, ictimai hərəkatlara və dini konfessiyalara münasibətdə neytrallığı gözləyir, zəruri resurslardan, materiallardan və informasiyadan bərabər hüquqlu istifadə prinsiplərinə riayətə bütün istifadəçilərə yüksək keyfiyyətli xidmətlər təqdim edir.

“ Respublika Uşaq Kitabxanası filiallarının fondlarını komplektləşdirir, istifadəyə yararsız kitabları müəyyən olunmuş qaydada fondan çıxarır, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən kitabxanaya dəymiş ziyanın ödənilməsinə qanun çərçivəsində tələb edir, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada nəzirlük və dövlət statistika orqanları qarşısında hesabat verir, internet sistemi vasitəsilə respublika və xarici ölkələrin kitabxanaları ilə işini əlaqələndirir, fondun qiymətli nəşrlərinin üzə çıxarılması, uçotu və mühafizəsi ilə məşğul olur, kitabxananın fəaliyyəti ilə bağlı ərizə və müraciətlərə baxılmasını təmin edir, kitabxana-informasiya sahəsində kadr siyasətini həyata keçirir.

Ruhiyyə Məmmədli,
F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının
elmi-metodika şöbəsinin müdiri